

Декларативна модель змісту інформаційного елемента «дефекти фігури» дисципліни «Проектування швейних виробів»

Наталія Зимогляд,
кандидат педагогічних наук, доцент,
Українська інженерно-педагогічна академія, Харків

Шлях до одягу, що нас прикрашає, лежить через об'єктивну оцінку особливостей фігури

Гоодення швейної галузі характеризується переходом від масового виробництва одягу до індивідуального та малосерійного. За таких умов першочерговою задачею дизайнера одягу постає всебічне урахування індивідуальних особливостей споживачів, насамперед, небажаних ознак зовнішності, так званих дефектів зовнішності. Аналіз змісту існуючих методичних систем навчання майбутніх дизайнерів одягу проектування швейних виробів на індивідуального споживача [1–5] дозволяє відмітити недостатній рівень надання уваги цій проблемі. За наявності великої кількості дефектів враховуються лише такі з них: сутула статура, похилі чи високі плечі, опуклий живіт.

У попередніх публікаціях автора [6–8] було обґрунтовано та розроблено тривимірну модель змісту навчання проектування швейних виробів майбутніх дизайнерів одягу, що складається з трьох інформаційних вісей: X «Антропоморфологічні характеристики споживача», Y «Психофізіологічні характеристики споживача», Z «Художньо-конструктивні характеристики одягу». Вісь X в свою чергу містить інформаційні блоки «форма тіла» та «кольоровий тип зовнішності». Дефекти фігури є одним із

системоутворюючих елементів декларативної моделі змісту інформаційного блоку «форма тіла» [7].

Темі дефектів фігури на сьогоднішній день присвячено низку науково-популярних статей у мережі Інтернет. Автори цих статей плагіюють запропоновану у джерелі [9] класифікацію дефектів фігури, що складається із чотирьох класів:

1-й — дефекти співвідношення поздовжніх розмірів тіла, а саме: великий зріст, маленький зріст, довгий тулуб та короткі ноги, короткий тулуб, маленька голова, велика голова, довгі та маленькі руки, довга чи коротка шия;

2-й — дефекти співвідношення поперекових розмірів, насамперед: великі плечі (тобто ширше стегон), маленькі плечі (вужче стегон) або широкі стегна;

3-й — особливості за формою окремих частин тіла. До них віднесено: великий живіт, великі груди, впалі груди, низькі груди, сутула спина, похилі плечі, повні руки, худі руки. В окрему групу дефектів 3-го класу автори виділили дефекти форми ніг;

4-й — дефекти, пов'язані із різними видами асиметрії фігури, тобто: різна висота плечей, різна висота стегон, різні за розміром груди, асиметрична лінія талії, різний виступ лопаток.

Однак у розглянутій класифікації можна виділити ряд недоліків. По-перше, виділені класи дефектів фігури не є рядоположними, по-друге, відсутня наочність подання кількісної характеристики дефектів, що ускладнює використання класифікації при навчанні майбутніх дизайнерів одягу.

Тому метою даної публікації є удосконалення класифікації дефектів фігури, розробка на її основі декларативної моделі змісту відповідного інформаційного елемента проектування швейних виробів, адаптованої до використання у навчальному процесі ВНЗ.

З огляду на обумовленість дефектів фігури зайвим чи занадто малим розвитком жировідкладень та м'язів на різних ділянках тіла, формою та розмірами кістляку, логічним є розподіл дефектів фігури на групи за частинами тіла. В такому разі доцільно виділити наступні групи дефектів фігури, які потребують коригування одягу: голови, шиї, плечей, грудей, спини, стегон, рук, ніг. В окремий вид дефектів слід виділити асиметрію, що найчастіше проявляється у різнорівневості плечей, грудей, спини та стегон (рис. 1).

Стисло охарактеризуємо кожен з виділених видів дефектів.

Розпочнемо із дефектів голови. За даними джерел [9–11] дефектною вважається маленька чи велика голова. Маленькою є голова менше 54 см для фігур з розмірною ознакою $O_{г\text{III}} < 52$ см. Для фігур з $O_{г\text{III}} \geq 54$ см маленькою вважається голова менше 55 см. В загальному вигляді голова

сприймається маленькою, якщо її висота (Вгол.) $\leq 1/9$ зросту (З) [9].

Великою вважається голова, обхват якої перевищує 57 см для фігур усіх розмірів. За висотою голова сприймається великою, якщо Вгол. $> 1/7$ зросту (З) [9].

Надалі охарактеризуємо дефекти шиї. Традиційно диспропорційною сприймається коротка чи довга шия [1, 2, 9, 11]. Довжина шиї в легкій промисловості визначається розмірною ознакою Дш. В роботах [9, 11] приводяться такі кількісні характеристики крайніх варіантів шиї за довжиною:

- коротка — Дш.=13–32 мм;
- довга — Дш.=56–90 мм.

Наступним кроком охарактеризуємо дефекти плечей. Найпоширенішим дефектом плечей є їх дисгармонійність за висотою, а саме: вони можуть бути високі та низькі. Висота плечей (Вп) у швейній галузі визначається як різниця висот плечової точки та точки основи шиї збоку і, за даними [11], складає для низьких плечей — $V_p \geq 7$ см, для високих — $V_p \leq 5$ см.

Дефекти грудей. Даний вид дефекту притаманний лише для жіночих фігур. Відповідно до еталона типової, умовно пропорційної жіночої фігури, дефективними (небажаними) є сильно розвинені грудні залози (занадто великі) та слабко розвинені (маленькі) грудні залози. В швейній галузі величину розвитку грудної залози характеризує розмірна ознака Вг.ж., яка визначається як різниця між обхватом грудей ($O_{г\text{III}}$) та обхватом під грудями ($O_{г\text{IV}}$). За даними джерела [11]

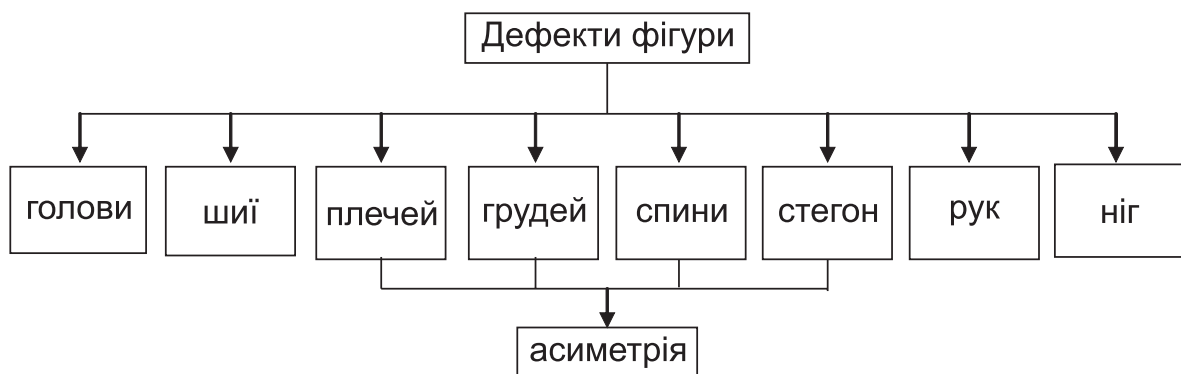

Рис.1. Класифікація дефектів фігури

сильно розвиненими вважаються груди, у яких Вг.ж. перевищує 18 см, слабко розвиненими є груди, у яких Вг.ж. складає менше 8 см.

характеризуємо дефекти спини. Показником зовнішньої форми спини є статура. Небажаною традиційно вважається вирівняна та сутула статура. Вирівняна статура характеризується незначними згинами хребетного стовпу, прямою спиною, розгорнутими назад плечима, прямим животом, невеликими сідницями. Сутула статура має різкий нахил шиї уперед, повернуті уперед плечі зі значно опуклими лопатками, впалу та вузьку грудь. Кількісно статуру характеризує розмірна ознака «положення корпусу» — Пк. За даними [1] значення Пк складає для вирівняної статури — $4,2 \pm 1$ см (жінки) та $6,1 \pm 1$ см (чоловіки), для сутулої статури — $8,2 \pm 1$ см (жінки) та $10,1 \pm 1$ см (чоловіки).

Надамо характеристику дефектам стегон. За даними [9–11] основним параметром стегон, що впливає на їх сприйняття, є ширина. Для визначення ширини стегон в легкій промисловості використовується

коефіцієнт горизонтальних пропорцій тіла в фас — Кг.ф, який визначається як відношення діаметра плечей акроміального (d п.а) до поперечного діаметру стегон (d п.с): $Кг.ф = d \text{ п.а} / d \text{ п.с}$.

Дисгармонійними антропологи вважають вузькі та широкі стегна. Вузькі стегна характеризуються $Кг.ф > 1,1$. Широкими є стегна, у яких $Кг.ф < 0,8$.

Охарактеризуємо дефекти рук. В літературі наводяться дані щодо сприйняття рук диспропорційними за умови їх занадто малої чи зайвої повноти. За даними [9, 11], худю вважається рука, у якої плечовий суглоб в фас більший за плече руки в її верхній частині. Відповідно повною вважається рука, плечовий суглоб якої менший від плеча.

Насамкінець надамо характеристику дефектам ніг. В залежності від розташування осей стегна та гомілки антропологами [11–13] виділено два основні дефекти форми ніг, які впливають на конструкцію поясних швейних виробів: Х-подібні (вальгарусні) та О-подібні (варусні) ноги. Для кількісної характеристики цих дисгармонійних форм ніг в швейній галузі

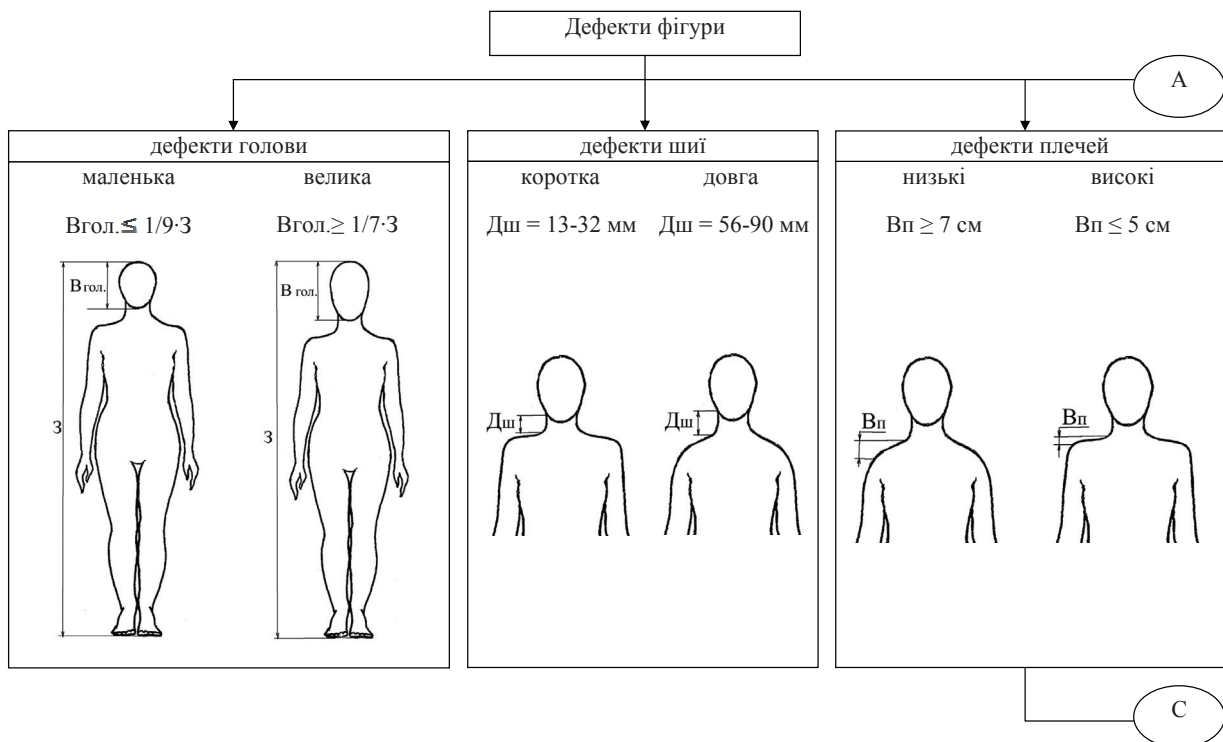

Рис. 2. Декларативна модель змісту інформаційного блоку «дефекти фігури»

введено додаткові розмірні ознаки Кнц та Кнк.

X-подібні ноги характеризує додаткова розмірна ознака Кнц, яка показує відстань між ногами на рівні щиколотки, її значення для X-подібних ніг складає більше 5 см [11].

O-подібні ноги характеризує додаткова розмірна ознака Кнк. Це відстань між

ногами на рівні колінної чашечки, яка для означеної форми ніг перевищує 7 см [11].

Усе вищесказане дозволяє розробити декларативну модель інформаційного блоку «дефекти фігури», наведеного на рис. 2.

Висновки. Розроблено класифікацію дефектів фігури за частинами тіла, обґрунтовано та розроблено на її основі

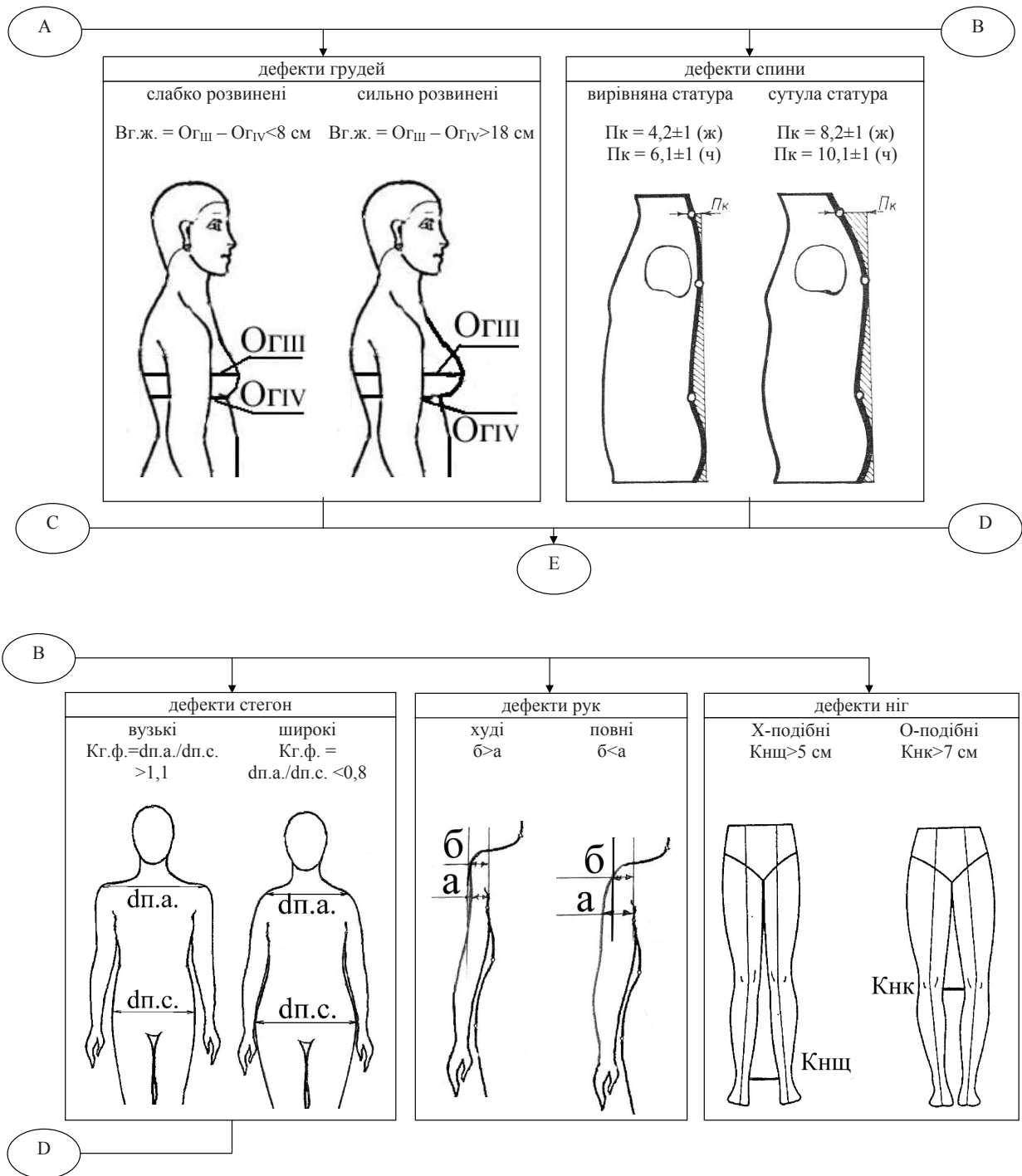

Рис. 2 (Продовження)

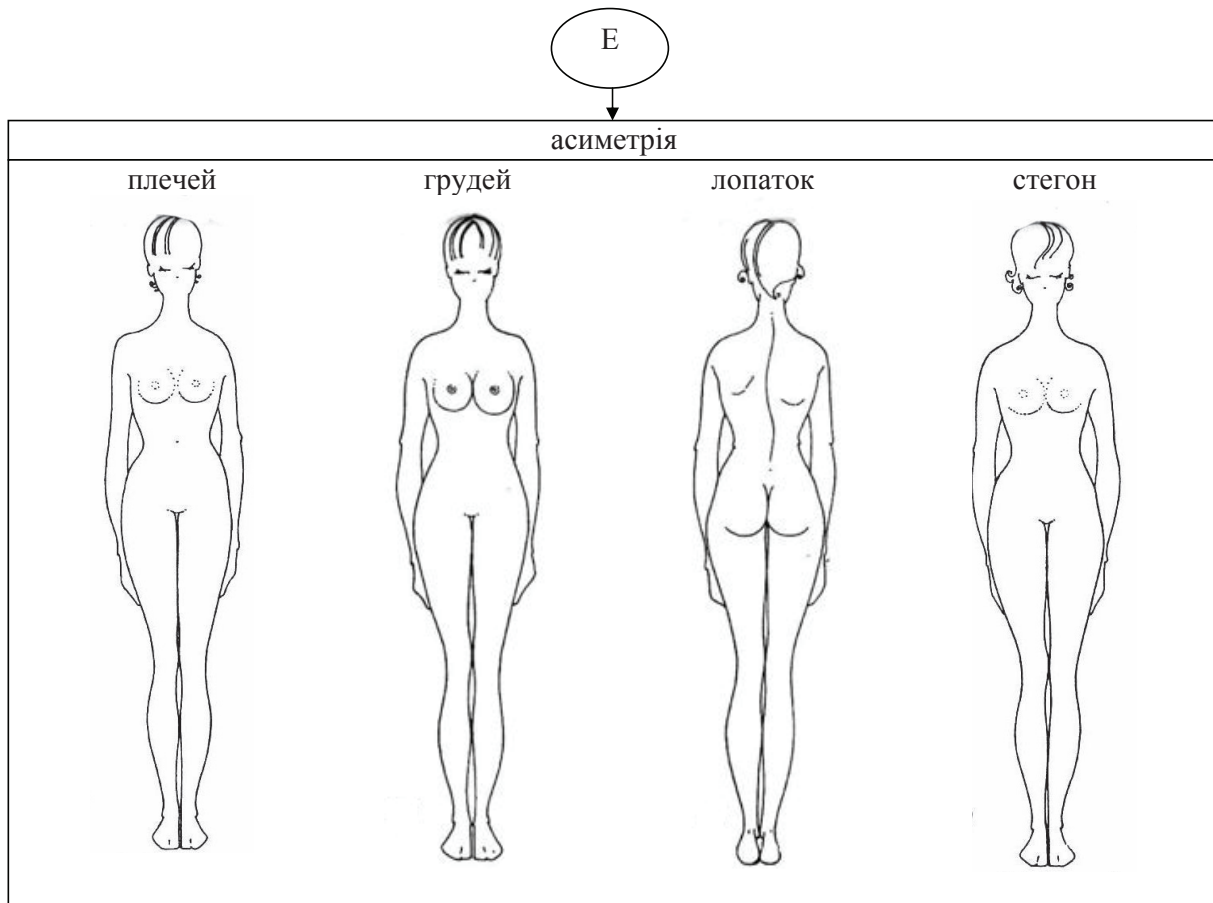

Рис. 2 (Продовження)

декларативну модель змісту інформаційного елемента «дефекти фігури», що може бути використано при навчанні майбутніх дизайнерів одягу проектування швейних виробів.

До перспектив подальших досліджень із зазначеної тематики слід віднести обґрунтування та розробку процедурної та декларативно-процедурної моделей інформаційного елемента «дефекти фігури» трикомпонентного змісту навчання проектування швейних виробів.

Література

1. Смирнова, Н.И. Проектирование конструкций швейных изделий для индивидуального потребителя : учеб. пособие / Н.И. Смирнова, Н.М. Конопальцева. — М. : ИД «ФОРУМ»: ИНФРА-М, 2010. — 432 с.

2. Бескоровайная, Г.П. Конструирование одежды для индивидуального потребителя : учеб. пособие / Г.П. Бескоровайная. — М. : Мастерство, 2010. — 120 с.

3. Медведева, Т.В. Художественное конструирование одежды : учеб. пособие / Т.В. Медведева — М. : ИД «ФОРУМ»: ИНФРА-М, 2009. — 480 с.

4. Рогов, П.И. Конструирование женской одежды для индивидуального потребителя / П.И. Рогов, Н.М. Конопальцева. — М. : Академия, 2004. — 400 с.

5. Рогов, П.И. Конструирование мужской одежды для индивидуального потребителя / П.И. Рогов, Н.М. Конопальцева. — М. : Академия, 2006. — 384 с.

6. Зимогляд, Н.С. Модель вибору художньо-конструктивних ознак одягу з урахуванням психофізіологічних особливостей споживача в проектній діяльності дизайнера / Н.С. Зимогляд // Наук. часо-

пис НПУ ім. М.П.Драгоманова. Сер. №13. Проблеми трудової та професійної підготовки: зб. наук. праць. — К. : НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2010. — Вип.10. — С. 84–95.

7. *Зимогляд Н.С.* Система комплексних декларативних моделей змісту навчання «Проектування швейних виробів» майбутніх дизайнерів одягу / Н.С. Зимогляд // *Наук. часопис НПУ ім. М.П.Драгоманова. Сер. №13. Проблеми трудової та професійної підготовки: зб. наук. праць.* — К. : НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2010. — Вип.14. — С. 83–94.

8. *Зимогляд, Н.С.* Проектне рішення одягу в тривимірному просторі ознак / Н.С. Зимогляд // *Матеріали XLIV наук.-практ. конференції науково-педагогічних працівників, науковців, аспірантів та співробітників академії. Ч. 2.* — Харків : УІПА, 2011. — С. 25.

9. *Сориньы, сестры* (Петрова Е.А., Коробцева Н.А.) Презентация внешности

или фигура в одежде и без. — М. : «ГНОМ и Д», 2002. — 224 с.

10. *Славінська, А.Л.* Основи модульного проектування одягу: монографія / А.Л. Славінська. — Хмельницький : ХНУ, 2007. — 167 с.

11. *Шершнева, Л.П.* Основи прикладной антропологии и биомеханики / Шершнева Л.П., Пирязева Т.В., Ларькина Л.В. — М. : ФОРУМ: ИНФРА-М, 2004. — 144 с.

12. *Амирова, Э.К.* Конструирование одежды. 6-е изд., испр. / Амирова Э.К., Сакулина О.В., Труханова А.Т. — М. : Среднее профессиональное образование, 2010. — 416 с.

13. *Дунаевская, Т.Н.* Размерная типология населения с основами анатомии и морфологии / Дунаевская Т.Н., Коблякова Е.Б., Ивлева Г.С. — М. : ИНФРА-М, 2001. — 288 с.

25.12.2012